

VIKTIGARE LAGAR
OCH FÖRORDNINGAR

**INFÖR HALVÅRSSKIFTET
2011**

REGERINGSKANSLIET

VIKTIGARE LAGAR
OCH FÖRORDNINGAR

**INFÖR HALVÅRSSKIFTET
2011**

Skriften är producerad av Regeringskansliet, Information Rosenbad

Projektledare: Josef Salih

Inlagan är tryckt på Munken Lynx 100 g och omslaget på Munken Lynx 240 g
av Edita Västra Aros AB, Västerås, juni 2011

Art.nr.: IR 2011:003

Innehållsförteckning

Information om svensk lagstiftning	7
Inledning	8
Statsrådsberedningen	9
Arbetsmarknadsdepartementet	10
Ny lag om europeiska företagsråd	10
Ändrade regler om övertid och skyddskommitté	12
Ändring i Arbetsförmedlingens registerlag	12
Ändringar i Arbetsförmedlingens registerförordning	13
Ytterligare ändringar i Arbetsförmedlingens registerförfattningar	13
Ändringar i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag	13
Finansdepartementet	14
En ny budgetlag	15
Inom finansmarknadsområdet	
1. Ny försäkringsrörelselag och försäkringsrörelseförordning	15
2. Ändringar av insättningsgarantin samt ändring av kapitaltäckningsregler	17
Ändringar i insättningsgarantin	17
Ändrade kapitaltäckningsregler	17
3. Nya regler om verksamhet med elektroniska pengar samt nya regler för investeringsfonder	18

Nya regler för verksamhet med elektroniska pengar	18
Nya regler för investeringsfonder.....	18
Försvarsdepartementet	19
Justitiedepartementet	20
Konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende	20
Kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning m.m.	21
En ny fastighetsmäklarlag	21
Bättre möjlighet till skuldsanering	22
Återanvändning av upphovsrättsligt skyddat material i radio och tv	22
En moderniserad varumärkeslag	23
Ett förtydligande i patentlagen	23
Ändringar i vapenlagen	24
Rikspolisstyrelsen ges möjlighet att utreda korruptionsbrott	24
Utbyte av DNA-profiler, fingeravtryck och fordonsuppgifter	24
En ny fängelse- och häkteslagstiftning	26
Skärpt straff för köp av sexuell tjänst	26
Genomförande av rådets rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet	26
Förbättrad utslussning från slutna ungdomsvård	26
Medling och förlikning – ökade möjligheter att komma överens	27
Domstolarnas handläggning av ärenden	27
Förverkande av brottsvinster inom EU	28

EU:s viseringskodex	28
Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort	29
En ny lag om leksakers säkerhet	29
Kulturdepartementet	30
Landsbyggsdepartementet	31
Miljödepartementet	32
Förbud mot fosfater i maskindiskmedel	32
Mark- och miljödomstolar	32
En ny avgasreningslag och en ny drivmedelslag	33
Havs- och vattenmyndigheten	34
Hamra nationalpark utvidgas	34
Näringsdepartementet	35
Näringspolitik	
Reglerna för vissa konkurrensbegränsande horisontella avtal anpassas till EU-rätten	35
Reglerna för diarieföring av patentansökningar ändras	36
Ändrade regler om utländsk näringsverksamhet i Sverige	36
Bättre regler för elektroniska kommunikationer	36
Tredje inretningspaketet för el och naturgas	37
Prioritering av samhällsviktiga elanvändare	37
En ny energimärkningslag	38

Transportpolitik	
Lokförarkort införs	38
Miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster	39
Socialdepartementet	40
Ny lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser, m.m.	40
Nya regler om ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun enligt socialtjänstlagen och LSS	41
Arbetsmiljöinsatser enligt förordningen om assistansersättning	43
En enklare plan- och bygglagstiftning	43
Ändringar i förordningen om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration	43
Utökad och förstärkt lex Sarah-bestämmelse	44
Utbildningsdepartementet	45
En ny lärar- och förskollärarytbildning	45
Legitimation för lärare och förskollärare och utnämning av lektorer	46
Höjt studiemedel	48
Betyg från årskurs 6 i grundskolan	48
Fortbildning för rektorer	48
Nya förordningar med anledning av den nya skollagen	49
Utrikesdepartementet	50
Nya regler om ackreditering och teknisk kontroll	50
Ändringar i krigsmateriellagstiftningen	51

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet

är den offentliga förvaltningens gemensamma webbplats för svensk rättsinformation. Den innehåller länkar till de rättskällor som finns tillgängliga på Internet. Lagrummet länkar till rättsinformation hos regering, riksdag, domstolar samt statliga myndigheter.

www.lagrummet.se

Lagstiftningsprocessen

finns beskriven i avsnittet *Så styrs Sverige* på Regeringskansliets webbplats.

www.regeringen.se

Regeringskansliets rättsdatabaser

<http://62.95.69.15/>

Sveriges riksdags webbplats

www.riksdagen.se

Inledning

Denna skrift innehåller ett urval av de viktigaste lagar och förordningar som trätt i kraft under första halvåret 2011 eller en tid därefter.

Lagar och förordningar innehåller rättsregler som är bindande för enskilda. Lagar beslutas av riksdagen och förordningar beslutas av regeringen. Det handlar både om helt nya lagar och förordningar (grundförfattningar) och om ändringar i befintliga lagar och förordningar (ändringsförfattningar).

Oftast är det regeringen som föreslår en ny lag i en proposition till riksdagen. Efter förberedande arbete i något av riksdagens utskott fattar riksdagen beslut om den nya lagen. Därefter utfärdar regeringen lagen, vilket innebär att den publiceras och blir känd. Förordningar innehåller regler som regeringen får besluta om enligt grundlagen. Både lagar och förordningar publiceras i Svensk författningssamling (SFS). Varje lag och förordning ges ett unikt nummer i SFS.

Den som vill veta mer om propositioner, lagar och förordningar hittar informationen på www.lagrummet.se som är en webbplats för rättsinformation. Där går det att hitta en lag genom att t.ex. skriva in lagens SFS-nummer. Exempelvis kommer man till den nya fastighetsmäklarlagen (2011:666) om man fyller i 2011:666 i rutan för SFS-nr.

Statsrådsberedningen

Presschef Roberta Alenius (hos Fredrik Reinfeldt)

Tfn 08-405 49 04

Pressekreterare Sebastian Carlsson (hos Fredrik Reinfeldt)

Tfn 08-405 11 16

Pressekreterare Markus Friberg (hos Fredrik Reinfeldt)

Tfn 08-405 48 72

Pressekreterare Magnus Simonsson (hos Birgitta Ohlsson)

Tfn 08-405 11 63

Till halvårsskiftet 2011 träder inga lagar i kraft inom Statsrådsberedningens ämnesområden.

Arbetsmarknadsdepartementet

Pressekreterare Cherine Khalil (hos Hillevi Engström)
Tfn 076-778 68 42

Pressekreterare Lena Hallerby (hos Erik Ullenhag)
Tfn 08-405 81 21

Regeringens arbetsmarknadspolitik inriktas på att få fler människor i arbete och minska riskerna för utanförskap. Regeringens ambition är att arbeta vidare med reformer som ytterligare ska stärka arbetslinjen och leda till ökad sysselsättning. En fungerande integration bygger på arbete och möjlighet till egen försörjning. Därför är regeringens arbetslinje också integrationspolitik.

Det urval av nya lagar och förordningar som listas nedan syftar till att stärka arbetslinjen, få fler i arbete, minska utanförskapet och öka integrationen.

Ny lag om europeiska företagsråd

En ny lag om europeiska företagsråd införs. Lagen innebär ett genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/38/EG av den 6 maj 2009 om inrättande av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare.

Lagen ersätter lagen (1996:359) om europeiska företagsråd. I förhållande till 1996 års lag innehåller den nya lagen vissa nya bestämmelser. Det införs bestämmelser som förtydligar begreppen gränsöverskridande fråga, information och samråd samt vissa nya bestämmelser som gäller förhandlingarna om inrättande av ett europeiskt företagsråd eller något annat informations- och samrådsförfarande. Bland annat preciseras vilka skyldigheter som vilar på gemenskapsföretaget eller företagsgruppen i fråga om den information som ska överlämnas till arbetstagarna inför sådana förhandlingar. Gemenskapsföretaget eller det kontrollerande företaget i företagsgruppen får ansvar för att arbetstagarrepresentanterna ges utbildning. Vidare införs regler som ska tillämpas vid en väsentlig omstrukturering i företaget eller företagsgruppen

samt vissa ändringar i de bestämmelser som ska tillämpas i gemenskapsföretaget eller företagsgruppen, om inte ett europeiskt företagsråd eller något annat informations- och samrådsförfarande inrättas genom ett avtal.

Gemenskapsföretag och företagsgrupper med vissa avtal kommer i huvudsak att vara undantagna från den nya lagen.

Lagen träder i kraft den 6 juni 2011 (prop. 2010/11:60, SFS 2011:427).

Ändrade regler om övertid och skyddskommitté

Vissa ändringar görs i arbetstidslagen (1982:673) och arbetsmiljölagen (1977:1160) som en del i regeringens regelförenklingsarbete.

Kravet på dispens från Arbetsmiljöverket för uttag av extra övertid per kalenderår och extra mertid per kalenderår tas bort. I stället framgår av lag att extra övertid och extra mertid får tas ut med högst 150 timmar per arbetstagare under ett kalenderår om det finns särskilda skäl för det och situationen inte har varit möjlig att lösa på annat rimligt sätt.

Det är inte längre nödvändigt att söka tillstånd hos Arbetsmiljöverket om nödfallsövertid ska tas ut för längre tid än två dygn. Det blir däremot obligatoriskt att underrätta den lokala arbetstagarorganisationen om nödfallsövertidsarbetet.

Skyddsombud ges möjlighet att göra framställningar till arbetsgivaren om det behövs för att säkerställa att arbetstidslagens krav när det gäller extra övertid, extra mertid och nödfallsövertid följs, samt att få detta prövat av Arbetsmiljöverket.

Genom ett kollektivavtal ska ett organ som också behandlar andra frågor än arbetsmiljöfrågor få utses till skyddskommitté. Ett sådant organ får ha en annan benämning än skyddskommitté.

Lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2011 (prop. 2010/11:89).

Ändring i Arbetsförmedlingens registerlag

Genom ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten togs kravet på samtycke från den enskilde för behandling av känsliga och ömtåliga personuppgifter bort. Det krävs dock alltså att uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

Ändringen trädde i kraft den 1 april 2011 (prop. 2010/11:42, SFS 2011:127).

Ändringar i Arbetsförmedlingens registerförordning

Ändringarna i förordningen (2002:623) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utgör huvudsakligen följdändringar med anledning av ändringarna enligt propositionen Borttagande av kravet på samtycke för behandling av vissa personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (prop. 2010/11:42). Förordningsändringarna innehåller krav på ökad datasäkerhet och ett förbättrat system för behörighetskontroll hos Arbetsförmedlingen.

Ändringarna trädde i kraft den 1 april 2011 (SFS 2011:179).

Ytterligare ändringar i Arbetsförmedlingens registerförfattningar

Den del av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som också utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och där patientdatalagen (2008:355) är tillämplig undantas från tillämpningsområdet för lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Vidare tillåts Arbetsförmedlingen att behandla personuppgifter om att en arbetssökande verkställer eller har verkställt ett fängelsestraff, om hur verkställigheten sker eller har skett och om tidpunkt för villkorlig frigivning allt under förutsättning att sådana uppgifter har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

Ändringar görs både i registerlagen och i registerförordningen och träder i kraft den 1 juli 2011 (prop. 2010/11:96).

Ändringar i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag

I lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen införs en uttrycklig regel om att inspektionen får behandla personuppgifter för att tillhandahålla uppgifter till riksdagen eller regeringen eller till annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning. Vidare vidgas möjligheterna för vad inspektionen får använda som sökbegrepp.

Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2011 (prop. 2010/11:96).

Finansdepartementet

Pressekreterare Daniel Valiollahi (hos Anders Borg)
Tfn 08-405 13 80

Pressekreterare Markus Sjöqvist (hos Anders Borg)
Tfn 08-405 13 81

Pressekreterare Victoria Ericsson (hos Peter Norman)
Tfn 08-405 58 62

Finansdepartementet ansvarar bland annat för finanspolitik, skatter och finansmarknadsfrågor. Regeringens politik inriktas på att ta ansvar för jobben, säkra en trygg tillväxt för att få fler i arbete utan att ekonomin överhettas och bygga ett robust finansiellt system. De nu aktuella lagarna och förordningarna visar exempel på viktiga insatser för att verka för en ansvarstagande finans- och budgetpolitik liksom för ett robust finansiellt system.

En genomgripande översyn har gjorts av budgetlagen för att anpassa och modernisera lagen. Ett stabilt finansiellt system är av central betydelse för ekonomin och arbetet för en stabil finansmarknad fortsätter. Mycket av lagstiftningsarbetet handlar om att anpassa nationella lagar och förordningar till nya regler inom EU och att komplettera nya EU-regler med nationell lagstiftning. I spåren av den finansiella krisen 2008 har det inom EU tagits fram skärpta regler för att upprätthålla finansiell stabilitet och stärka konsumentskyddet. Samtidigt förbättras förutsättningarna för gränsöverskridande tillsynssamarbete och tillsyn. Nya EU-regler har också tillkommit som en anpassning till den allmänna utvecklingen på de finansiella marknaderna samt för att underlätta för finansiella företag att bedriva en effektiv verksamhet och att utvidga verksamheten till andra medlemsstater. Lagstiftningen för försäkringsföretagen har förenklats och moderniserats.

En ny budgetlag

En ny budgetlag trädde i kraft den 1 april 2011(prop. 2010/11:40, SFS 2011:203). I den nya lagen förtydligas och stramas principerna upp för hur statens inkomster och utgifter ska budgeteras. Det framgår nu tydligt i budgetlagen att skatter alltid ska tas upp på budgetens inkomstsida. De får alltså inte disponeras av regeringen direkt för att finansiera någon specifik verksamhet. Dessutom innehåller lagen ett förbud mot att budgetera utgifter på inkomsttitlar. Det innebär att det inte längre är tillåtet att ge stöd i form av skattekontokrediteringar som normalt ska finansieras med anslag. Med andra ord ska utgifter finansieras med anslag som beslutas av riksdagen. Undantag är bara möjliga om riksdagen beslutar om en speciellag för detta, men det bör medföra att riksdagen samtidigt sänker utgiftstaket med en så kallad teknisk justering.

Ett viktigt nytt område i lagen är regleringen av statens utlåning till företag, stater och även till studenter. Precis som för statliga garantier måste förväntade förluster vara finansierade innan några lån kan godkännas. Det innebär att kostnaderna för att ge ett lån på ett bättre sätt kan jämföras med kostnaderna för att ställa ut en garanti eller ge ett bidrag.

Enligt den nya lagen får inte regeringen förvärva aktier eller göra kapitaltillskott utan att ha inhämtat riksdagens godkännande. Den ordning som har tillämpats i praktiken är därmed lagfäst. Slutligen har lagen om statens upplåning och skuldförvaltningen upphävts och i stället har bestämmelserna förts in som ett kapitel i den nya budgetlagen.

Inom finansmarknadsområdet:

1. Ny försäkringsrörelselag och försäkringsrörelseförordning

... innebär en modernisering av det associationsrättsliga regelverket för försäkringsföretagen och görs i enlighet med vad som redan har genomförts för de finansiella företagen inom bank- och värdepapperssektorerna. Denna modernisering innebär att allmänna associationsrättsliga reglerna ska gälla om inte en avvikelse motiveras av företagens särart.

Den 1 april 2011 trädde en ny försäkringsrörelselag (2010:2043) i kraft. Samtidigt upphävdes den tidigare försäkringsrörelselagen (1982:713) och lagen (1972:262) om understödsföreningar.

Den nya lagen innebär att rörelsereglerna för försäkringsbolag även ska gälla för försäkringsföreningarna (tidigare kallade understödsföreningar). Vidare innebär den nya lagen en anpassning till allmän associationsrättslig lagstiftning, om inte avvikelser motiveras av försäkringsföretagens särart. Vid sidan av rörelsereglerna innehåller den nya lagen således de särskilda associationsrättsliga lagregler som behövs för försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar utöver eller i stället för den allmänna regleringen på associationsrättens område.

Den 1 april 2011 ersattes även den tidigare försäkringsrörelseförordningen (1982:790) med en ny försäkringsrörelseförordning (2011:257).

2. Ändringar av insättningsgarantin samt ändring av kapitaltäckningsregler

... innebär ett genomförande av beslutade, nya EU-regler. Ändringarna i insättningsgarantin samt kapitaltäckningen handlar om skärpta regler som tillkommit i ljuset av den finansiella krisen 2008.

Ändringar i insättningsgarantin

Ett flertal förbättringar av regelverket för insättningsgarantin genomförs. Lagändringarna innebär bl.a. att utbetalningsfristen vid ett ersättningsfall förkortas från tre månader till 20 arbetsdagar, att det införs en ny alternativ ordning för ersättningsrättens inträde samt att informationsskyldigheten skärps. Ändringarna syftar till att genomföra de ändringar i EU:s insättningsgarantidirektiv som ännu inte införlivats med svensk rätt. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011 (prop. 2010/11:109).

Ändrade kapitaltäckningsregler

I syfte att genomföra tre EU-direktiv om ändrade kapitaltäckningsregler ändras befintliga kapitaltäckningsregler. Lagändringarna rör främst regler om stora exponeringar, värdepapperisering och samarbete mellan myndigheter i kritiska situationer. Härutöver införs en regel som ger regeringen rätt att bestämma hur länge en befintlig övergångsregel gällande nivån på ett instituts kapitalbas ska fortsätta att tillämpas. Lagändringarna träder i kraft den 30 juni och den 31 december 2011 (prop. 2010/11:110).

3. Nya regler om verksamhet med elektroniska pengar samt nya regler för investeringsfonder

... innebär att genomförandet av EU-reglerna inte har någon direkt koppling till den finansiella krisen. Här handlar det i stället om en anpassning av EU-regelverken till utvecklingen på de finansiella marknaderna och som bland annat innebär att det blir enklare för företagen att bedriva verksamhet i andra medlemsstater.

Nya regler om verksamhet med elektroniska pengar

Den 1 juli 2011 träder en ny lag om elektroniska pengar i kraft (prop. 2010/11:124). De nya reglerna syftar till att genomföra ett EU-direktiv om elektroniska pengar från 2009. Den nya lagen innehåller regler om tillståndsplikt och förutsättningar för tillstånd att ge ut elektroniska pengar. Av lagen framgår också under vilka förutsättningar det är möjligt att ge ut elektroniska pengar utan krav på tillstånd. Dessutom innehåller den nya lagen bestämmelser om bl.a. utgivning och inlösen av elektroniska pengar och om tillsyn över de företag som sysslar med utgivning av elektroniska pengar.

Nya regler för investeringsfonder

I syfte att genomföra ett EU-direktiv om fondbolag och värdepappersfonder (UCITS IV-direktivet) görs ändringar i lagen (2004:46) om investeringsfonder. Det görs även ändringar som inte är föranledda av EU-direktivet men som syftar till att bidra till ökad effektivitet i fondverksamhet. Ändringarna innebär att det blir möjligt för utländska fondbolag att förvalta svenska värdepappersfonder, och för svenska fondbolag att förvalta utländska värdepappersfonder. Det införs även nya regler för fusion av fonder, både inom Sverige och över gränserna. Den konsumentinriktade informationen om fonder, det s.k. faktabladet, förbättras. Det ges även bl.a. utökade möjligheter att ändra en investeringsfonds inriktning och möjlighet att införa andelsklasser i en fond. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2011 (prop. 2010/11:135).

Försvarsdepartementet

Pressekreterare Mikael Östlund (hos Sten Tolgfors)
Tfn 08-405 25 15

Försvarsdepartementet ansvarar för samhällets krisberedskap och försvar. I enlighet med det inriktningsbeslut för Sveriges försvar som togs år 2009 (proposition Ett användbart försvar 2008/09:140) har regeringen föreslagit åtgärder som leder till förändringar av vissa lagar och förordningar. Exempelvis lagen om totalförsvarsplikt (1994:1809), som den 1 juli 2010 ändrades så att värnplikten blev vilande och könsneutral.

Arbetet med att fullfölja försvarsreformen fortsätter. I år behandlar Försvarsdepartementet utredningen Personalförsörjning i ett reformerat försvar (SOU 2010:86) och Forskning och utveckling samt försvarslogistik – i det reformerade försvaret (SOU 2011:36). Dessa tar avstamp i inriktningsbeslutet och kommer i olika utsträckning att föranleda lagförslag. Till exempel vissa särskilda bestämmelser om arbetstagare som är anställda som gruppbefäl, soldater och sjömän i Försvarsmakten.

Försvarsdepartementet bereder även förslag om Kustbevakningens behandling av personuppgifter och en utredning om Kustbevakningens rättsliga befogenheter (SOU 2008:55).

Till halvårsskiftet 2011 träder inga lagar i kraft inom Försvarsdepartementets ämnesområden.

Justitiedepartementet

Pressekreterare Anna Erhardt (hos Beatrice Ask)
Tfn 08-405 47 22

Pressekreterare Linda Norberg (hos Tobias Billström)
Tfn 08-405 57 96

Justitiedepartementet lagstiftar på en rad olika områden och därför är spridningen mellan de lagar och förordningar som träder i kraft under halvårsskiftet bred.

Några exempel på departementets ansvarsområden är bekämpning av terrorism, brottmålsärenden, internationellt rättsligt samarbete, migrations- och asylpolitik, rättsväsendet och offentlighetsprincipen.

Inom rättsväsendet sker en rad förändringar. Straffmaximum för köp av sexuell tjänst höjs från fängelse i sex månader till fängelse i ett år, utslussningen från slutna ungdomsvård förbättras och polisen får ökade möjligheter att bekämpa korruption.

Det införs också flera förändringar som får en direkt påverkan på människors vardag. Det ska bland annat bli lättare att få skuldsanering. Andra förändringar är att informationen från mäklare till säljare och köpare förbättras, att leksaker endast ska få säljas om de uppfyller säkerhetskraven, att parters möjligheter att lösa tvister på frivillig väg ökar genom nya regler om medling och förlikning och att konsumentskyddet vid avtal om tidsdelat boende (så kallad timeshare) eller långfristig semesterprodukt stärks.

Konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende

Enligt regeringens förslag ska en ny lag om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende (så kallad timeshare) eller långfristig semesterprodukt träda i kraft den 1 augusti 2011 (prop. 2010/11:85). Lagen genomför ett EU-direktiv

och ersätter en tidigare lag på området. Den nya lagen utökar konsumentskyddet, bland annat genom att den omfattar fler typer av avtal. Näringsidkaren blir skyldig att lämna mer information, såväl vid marknadsföring som i övrigt innan ett avtal ingås. Särskilda krav ska gälla i fråga om utformningen av avtalet. En avvikelse från tidigare lämnad information är som utgångspunkt ogiltig som avtalsinnehåll. Vidare ges konsumenten en långtgående ångerrätt, där möjligheten att ångra avtalet finns kvar om näringsidkaren inte uppfyller vissa krav. Konsumentverket ska utöva tillsyn över att lagen efterlevs.

Kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning m.m.

Den 18 juni 2011 träder en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning i kraft (prop. 2010/11:120). EU:s underhållsförordning, som blir direkt tillämplig i Sverige, syftar till att stärka det rättsliga skyddet för enskilda genom att säkra en effektiv gränsöverskridande indrivning av underhåll inom EU. I den nya lagen finns vissa kompletterande bestämmelser som behövs för den praktiska tillämpningen av förordningen.

Vidare görs en följdändring i lagen (1904:26 s.1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap samt ändringar i rättshjälpslagen (1996:1619) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Ändringen i rättshjälpslagen innebär att rättshjälp får lämnas utan avgift i vissa ärenden om underhåll till barn. Ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen syftar till att ge motsvarande sekretesskydd för ärenden enligt underhållsförordningen som för inhemska ärenden.

En ny fastighetsmäklarlag

Den 1 juli 2011 träder en ny fastighetsmäklarlag i kraft (prop. 2010/11:15). Reglerna för fastighetsmäklarens roll som opartisk mellan man blir tydligare. En praktiskt viktig nyhet är att mäklare får något ökade möjligheter att ägna sig åt annan verksamhet än fastighetsförmedling, det vill säga sidoverksamhet, utan att det ska anses rubba förtroendet för mäklaren. Det klargörs att mäklaren inom ramen för god fastighetsmäklarsed särskilt ska beakta uppdragsgivarens ekonomiska intressen. Mäklaren får inte i anslutning till förmedlingsuppdraget köpa en fastighet som mäklaren har haft i uppdrag att förmedla och inte heller förmedla en fastighet till eller från

någon närstående, till exempel sitt syskon. Mäklaren blir skyldig att föra anteckningar över förmedlingsuppdraget och upprätta en förteckning över de anbud som lämnas på fastigheten. Dokumentationen ska överlämnas till säljaren och köparen. Vidare införs regler som förbättrar informationen till säljare och köpare, bland annat blir mäklaren skyldig att i fler avseenden lämna information skriftligen. Dessutom kompletteras påföljderna med en ny påföljd, erinran.

Bättre möjlighet till skuldsanering

Den 1 juli 2011 träder nya bestämmelser om skuldsanering i kraft (prop. 2010/11:31). Möjligheten att bevilja skuldsanering för näringsidkare utvidgas. Även om näringsidkaren bedriver en verksamhet som är av mer än ringa omfattning, ska han eller hon inte hindras från att få skuldsanering. Skuldernas ålder ska inte heller längre beaktas särskilt vid bedömningen av om det är skäligt att bevilja skuldsanering. Också i fall då merparten av skulderna är relativt nya ska skuldsanering kunna beviljas om detta i övrigt är motiverat.

Vidare blir förutsättningarna för att gallra uppgifter om skuldsanering i samband med kreditupplysningsverksamhet desamma för fysiska personer som bedriver näringsverksamhet som för andra fysiska personer.

Återanvändning av upphovsrättsligt skyddat material i radio och tv

Den 1 april 2011 träder ändringar i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk i kraft som gör det enklare för radio- och tv-företag att öppna sina arkiv för allmänheten (SFS 2011:94). En ny så kallad avtalslicensbestämmelse införs som underlättar för sådana företag att träffa heltäckande avtal med rättighetshavarnas organisationer om återanvändning av upphovsrättsligt skyddat material.

Bestämmelsen gör det möjligt för ett radio- eller tv-företag att överföra materialet till allmänheten, till exempel genom att göra det tillgängligt för användare på Internet. Det måste dock vara fråga om material som ingår i egna eller av företaget beställda produktioner som ursprungligen sänts i radio eller tv före den 1 juli 2005.

En moderniserad varumärkeslag

Den 1 juli 2011 ersätter en ny varumärkeslag den nuvarande varumärkeslagen och kollektivmärkeslagen, båda från 1960 (prop. 2009/10:225, SFS 2010:1877). Samtidigt görs ett stort antal ändringar i firmalagen (SFS 2010:1889). Den nya lagstiftningen innebär bland annat att reglerna om hur det går till att ansöka om registrering av varumärken förenklas. Det blir också enklare att häva varumärkesregistreringar när innehavaren inte längre har något egentligt intresse av märket. Den som vill kan vända sig direkt till Patent- och registreringsverket i stället för till domstol för att få en sådan registrering hävd. På så sätt kan en ny person få möjlighet att använda varumärket. Reglerna blir generellt modernare och anpassas ytterligare till vad som gäller internationellt, speciellt inom EU.

Många av de förändringar som görs för varumärken görs också för firmor, till exempel när det gäller det nya förfarandet för hävning. Även firmareglerna moderniseras och förenklas alltså.

Vidare kommer Sverige att ansluta sig till Singaporekonventionen om varumärkesrätt, som syftar till att främja förenklade handläggningsrutiner i ett globalt perspektiv.

Samtidigt med den nya varumärkeslagen kommer en ny varumärkesförordning att träda i kraft. Den innehåller framför allt kompletterande bestämmelser om handläggningen vid Patent- och registreringsverket.

Ett förtydligande i patentlagen

Den 1 juli 2011 träder en ändring i patentlagen i kraft (prop. 2010/11:82). Ändringen innebär ett förtydligande av att kravet på att en uppfinning ska vara ny inte hindrar patent på nya medicinska användningar av ett redan känt ämne. Ändringen klargör bl.a. att en uppfinnare kan få ett patent på ett redan känt ämne när ämnet visar sig ha ett nytt medicinskt användningsområde, förutsatt att alla gängse krav för patenterbarhet är uppfyllda. Förslaget innebär ett förtydligande för läkemedelsuppfinningar men innebär inte någon utvidgning av det patenterbara området eller några nya möjligheter till patentskydd. Det överensstämmer också med motsvarande reglering i den europeiska patentkonventionen.

Ändringar i vapenlagen

Den 1 juli 2011 införs ändringar i vapenlagen som syftar till att genomföra FN:s vapenprotokoll och ändringsdirektivet till EU:s vapendirektiv (prop. 2010/11:72). Den mest ingripande förändringen är att det införs krav på märkning av skjutvapen, vapendelar och förpackningar med ammunition. Hittills har det saknats regler om märkning av sådana föremål. Såväl skjutvapen som vapendelar och förpackningar med ammunition ska märkas vid tillverkningen på ett närmare angivet sätt. Även skjutvapen och vapendelar som förs in till Sverige ska förses med märkning. Den som bryter mot bestämmelserna kan dömas till ansvar. Detsamma gäller den som förfalskar, utplånar, avlägsnar eller ändrar angiven märkning.

Rikspolisstyrelsen ges möjlighet att utreda korruptionsbrott

Polisverksamhet leds normalt av polismyndigheterna. Viss verksamhet får dock ledas av Rikspolisstyrelsen. Från den 1 september 2011 får Rikspolisstyrelsen leda polisverksamhet som avser spaning mot och utredning av mutbrott och bestickning samt brott som har samband med dessa brott. Korruptionsutredningar är ofta både omfattande och juridiskt komplicerade. För att kunna bedriva förundersökningar rörande korruptionsbrott på ett effektivare sätt sker en nödvändig specialisering genom att Rikspolisstyrelsen ges rätt att spana mot och utreda brotten i fråga.

Utbyte av DNA-profiler, fingeravtryck och fordonsuppgifter

Regeringen har i prop. 2010/11:129 föreslagit ändringar i bland annat polisdatalagen, lagen om internationellt polisiärt samarbete och lagen om vägtrafikregister som ger rättsligt stöd för svenska brottsbekämpande myndigheter att via ett nationellt kontaktställe söka uppgifter i utländska DNA-, fingeravtrycks- och fordonsregister. Det skapas motsvarande stöd för myndigheter i EU-medlemsstater samt Island och Norge att söka i svenska register. Härigenom genomförs bestämmelserna om automatiserat uppgiftsutbyte i EU:s så kallade Prümrådsbeslut.

När det gäller DNA-profiler och fingeravtryck ska ett utländskt kontaktställe, om den sökta DNA-profilen eller fingeravtrycket finns i svenska register, enbart kunna få tillgång till DNA-profilen eller fingeravtrycket med en sifferbeteckning (referensuppgifter). Det kommer därför inte vara möjligt

att omedelbart identifiera vem uppgifterna hänför sig till. Det utländska kontaktstället måste på samma sätt som i dag vända sig till Sverige med en formell förfrågan om ytterligare uppgifter. Motsvarande gäller när det svenska kontaktstället söker i ett utländskt register.

Beträffande fordonsuppgifter kommer det utländska kontaktstället alltid att få träff när det söker på ett svenskregistrerat fordon i det svenska vägtrafikregistret och ges direkt tillgång till de uppgifter om ägare som finns i registret. Det svenska kontaktstället ges motsvarande tillgång till uppgifter i utländska fordonsregister.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2011. Uppgiftsutbytet förutsätter att Sverige efter ett utvärderingsförfarande godkänns av rådet.

© JOHNÉR

En ny fängelse- och häkteslagstiftning

Den 1 april 2011 trädde en ny fängelse- och häkteslagstiftning i kraft (prop. 2009/10:135). Förutom att lagstiftningen moderniserats språkligt och systematiskt innebär den nya fängeslagen bland annat följande. Det har lagreglerats att en individuellt utformad verkställighetsplan ska upprättas för varje intagen och att den intagne normalt ska ha avtjänat minst en fjärdedel av strafftiden, dock minst två månader, innan han eller hon får beviljas permission. Permissioner ska kunna kontrolleras elektroniskt. Det krävs inte längre att den intagne är dömd till lägst två års fängelse för att kunna placeras på en säkerhetsavdelning vid risk för rymning eller fritagning. En nyhet i den nya häkteslagen är att tingsrättens prövning av åklagarens beslut att meddela restriktioner av visst slag för en häktad person ska kunna överklagas.

Skärpt straff för köp av sexuell tjänst

Den 1 juli 2011 höjs straffmaximum för köp av sexuell tjänst från fängelse i sex månader till fängelse i ett år (prop. 2010/11:77). Syftet med skärpningen är att skapa ytterligare utrymme för en mer nyanserad bedömning av straffvärdet vid allvarliga fall av köp av sexuell tjänst.

Genomförande av rådets rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet

Den 1 juli 2011 träder ändringar i bland annat brottsbalken i kraft som syftar till att genomföra rådets rambeslut (2008/841/RIF) om kampen mot organiserad brottslighet (prop. 2010/11:76). Ändringarna innebär att koppleri, grov förskingring, grovt bokföringsbrott och bestickning (grovt brott) kriminaliseras på förberedelsestadiet

Förbättrad utslussning från sluten ungdomsvård

Den 1 augusti 2011 träder ändringar i bland annat lagen om verkställighet av sluten ungdomsvård i kraft, som syftar till att förbättra verkställigheten av påföljden och öka möjligheterna till en successiv utslussning under kontrollerade former (prop. 2010/11:107). Statens institutionsstyrelses ansvar för hela

verkställigheten tydliggörs och styrelsen ska planlägga och genomföra verkställigheten efter samråd med socialtjänsten. Den dömde ska under den senare delen av verkställigheten förberedas för ett liv i frihet utan kriminalitet och droger. Elektroniska hjälpmedel ska få användas för att kontrollera var den dömde befinner sig vid vistelse utanför det särskilda ungdomshemmet.

Medling och förlikning – ökade möjligheter att komma överens

Regeringen har i en proposition (2010/11:128) föreslagit nya regler om medling och förlikning i syfte att öka parternas möjligheter att lösa tvister på frivillig väg. Reglerna innebär att en medlingsöverenskommelse ska kunna förklaras verkställbar av tingsrätt. Vidare ska parterna kunna delta i medling utan att riskera att talfrister och preskriptionstider löper ut under pågående medling. För att säkerställa att parterna kan tala fritt inför en medlare föreslås dessutom en tystnadsplikt för medlaren och att medlaren inte ska få höras som vittne i domstol om vad han eller hon har fått veta under medlingsförfarandet. Det som föreslås ska även gälla för gränsöverskridande fall inom EU. Även när en tvist når domstol finns det mycket att vinna på att komma överens. Detta kan ske genom förlikningsförhandlingar under rättens ledning eller särskild medling. Regeringen föreslår att tingsrättens skyldighet att verka för att parter kommer överens skärps. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2011.

Domstolarnas handläggning av ärenden

Domstolarnas verksamhetska så långt det är möjligt renodlas till rättskipning. Därför har sedan tidigare ett antal ärendetyper som inte innebär dömande verksamhet flyttats över till olika förvaltningsmyndigheter. Regeringen har i propositionen Domstolarnas handläggning av ärenden (prop. 2010/11:119) föreslagit att handläggningen i första instans av ytterligare ett antal ärendetyper ska flyttas till förvaltningsmyndighet. Sammantaget motsvarar överflyttningen cirka 26 000 inkomna ärenden per år. Bland de ärendetyper som omfattas av förslaget finns registreringsärendena enligt äktenskapsbalken, ärenden om dödande av förkommen handling och vissa associationsrättsliga ärenden. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2011.

Förverkande av brottvinster inom EU

Den 1 juli 2011 träder en ny lag i kraft om att beslut om förverkande av bl.a. brottvinster ska kunna verkställas inom hela EU, lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (prop. 2010/11:43, SFS 2011:423). Lagstiftningen genomför EU:s rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande, vilket bl.a. syftar till att förebygga och bekämpa organiserad brottslighet genom att rikta in sig på de kriminellas vinster. Lagen möjliggör för Kronofogdemyndigheten att sända över ett svenskt beslut om förverkande av till exempel vinning från ett brott till den eller de EU-stater där den dömde har tillgångar. På motsvarande sätt ska ett utländskt beslut om förverkande kunna verkställas av Kronofogdemyndigheten i Sverige om den dömde har tillgångar här.

EU:s viseringskodex

Från och med den 1 juli 2011 föreslås nya bestämmelser om visering i utlänningslagen (2005:716), se prop. 2010/11:121. Även i utlänningsförordningen (2006:97) och vissa andra förordningar förbereds ändringar. Ändringarna har sin grund i EU:s viseringskodex (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar [viseringskodex]). Viseringskodexen innebär att en enhetlig reglering av handläggning av viseringar för vistelse i upp till tre månader införs. De flesta av viseringskodexens bestämmelser började tillämpas den 5 april 2010. Bestämmelser om överklagande av avslagsbeslut ska börja tillämpas den 5 april 2011. Viseringskodexen är direkt tillämplig, men i vissa delar krävs kompletterande lagstiftning. De nya bestämmelser som föreslår träda i kraft den 1 juli 2011 innebär bland annat att avslag på ansökan om Schengenvisering ska kunna överklagas till viss migrationsdomstolen. De föreslagna bestämmelserna innebär också vissa kompletteringar i utlänningslagen, till exempel vad gäller representation mellan medlemsstater och samarbete med externa tjänsteleverantörer samt att föreskrifter som är oförenliga med viseringskodexen tas bort.

Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort

Den 1 juli 2011 föreslås två nya bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) med anledning av en EU-förordning om utformningen av uppehållstillstånd. EU-förordningen innebär att bevis om uppehållstillstånd till medborgare i tredje land ska utfärdas som en separat handling, ett uppehållstillståndskort, innehållande ett lagringsmedium med innehavarens ansiktsbild och fingeravtryck (biometriska kännetecken), se prop. 2010/11:123. De föreslagna bestämmelserna rör bland annat en utlännings skyldighet att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck.

En ny lag om leksakers säkerhet

En ny lag om leksakers säkerhet träder i kraft den 20 juli 2011 (prop. 2010/11:65). Samtidigt upphör lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet att gälla. Genom den nya lagen genomförs direktivet 2009/48/EU om leksakers säkerhet. Den nya tillämpas på leksaker som tillhandahålls i kommersiell och i offentlig verksamhet. Lagen innehåller bestämmelser om säkerhetskrav på leksaker, krav på ekonomiska aktörer samt bestämmelser om marknadskontroll som kompletterar förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter. Lagen innebär att leksaker endast får tillhandahållas om de uppfyller säkerhetskraven.

Frågor kring konsumentpolitik besvaras av pressekreterare Magnus Simonsson hos statsrådet Birgitta Ohlsson.

Kulturdepartementet

Pressekreterare Karolina A. Johansson (hos Lena Adelsohn Liljeröth)
Tfn 08-405 35 12

Kulturdepartementet har under de senaste åren ansvarat för bl.a. språklagen (2009:600), nya radio- och tv-lagen (2010:696), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet samt ett antal förordningar.

Under våren 2011 har riksdagen godkänt en proposition om Sveriges tillträde till Unidroit-konventionen om kulturföremål som stulits eller förts ut olagligt. De nödvändiga lagändringarna kommer att träda i kraft den dag regeringen bestämmer, vilket planeras bli den 1 januari 2012.

Kulturdepartementet har under 2011 ansvarat för att regeringen tillsatt en utredare – filmförhandlare – med uppdrag att få till stånd en ny branschsamverkan på filmområdet. Regeringen har också tillsatt en utredning för att se över bl.a. lagstiftningen på kulturmiljöområdet samt en litteraturutredning. Vidare förbereds en utredning om radio och tv i allmänhetens tjänst och en utredning om presstödet. Utredningarna kommer i olika grad att resultera i nya författningar.

Till halvårsskiftet 2011 träder inga lagar i kraft inom Kulturdepartementets ämnesområden.

Landsbygdsdepartementet

Pressekreterare Anna-Karin Nyman (hos Eskil Erlandsson)
Tfn 08-405 11 88

Huvuddelen av Landsbygdsdepartementets verksamhetsområden styrs av EU-rätten. Detta gäller till exempel hela jordbruks- och fiskepolitiken, många landsbygdsutvecklingsfrågor och livsmedelssäkerhetsfrågorna. Mycket av lagstiftningsarbetet handlar därför om att anpassa nationella lagar och förordningar till nya regler inom EU och att komplettera nya EU-regler med nationell lagstiftning.

Under det första halvåret har till exempel ett antal lagtekniska ändringar, i form av ändringar av olika uttryck, gjorts i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter och lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel för att lagarna ska stämma överens med EU-rätten. Lagändringarna trädde i kraft den 1 maj 2011.

Vidare har regeringen under våren lämnat en proposition till riksdagen med förslag till en särskild lag med kompletterande bestämmelser om straff och tillsyn till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1007/2009 om handel med sälprodukter.

Till halvårsskiftet 2011 träder inga lagar i kraft inom Landsbygdsdepartementets ämnesområden.

Miljödepartementet

Pressekreterare Lennart Bodén (hos Andreas Carlgren)
Tfn 08-405 22 69

Havsmiljön är ett av regeringens fyra prioriterade miljöområden, vid sidan av giftfri vardag, biologisk mångfald och minskade klimatutsläpp.

Sverige har inom ramen för Baltic Sea Action Plan ett beting på minskade utsläpp av övergödande ämnen till Östersjön. Sverige är nu ordförande i samarbetsorganet för Östersjön, HELCOM.

Inom ramen för arbetet för bättre havsmiljö förbjuds fosfater i maskindiskmedel den 1 juli. Sedan tidigare är det förbud mot fosfat i tvättmedel.

Den 1 juli startar också den nya myndigheten för havs- och vattenmiljön, HaV, med lokalisering till Göteborg. Myndigheten tar över de verksamheter som rör havs- och vattenmiljön som Naturvårdsverket eller Fiskeriverket ansvarar för i dag. Fiskeriverket kommer därefter att avvecklas. För att möjliggöra denna förändring ändras en mängd lagar och förordningar

Förbud mot fosfater i maskindiskmedel

Regeringen beslutade i december 2007 att förbjuda användningen av fosfater i tvättmedel för enskilt bruk. Regeringen har nu beslutat om förbud också mot fosfater i maskindiskmedel. Förbudet omfattar maskindiskmedel för enskilt bruk och gäller från och med den 1 juli 2011. Beslutet innebär att det kommer att vara möjligt att under en övergångsperiod på sex månader fortsätta att sälja fosfatinnehållande diskmedel som tillverkats före den 1 juli 2011.

Reglerna finns i SFS 2010:267.

Mark- och miljödomstolar

Miljömålen, målen enligt plan- och bygglagen och fastighetsmålen har sinsemellan många likheter. I syfte att förenkla, samordna och effektivisera handläggningen och domstolsprövningen av dessa mål har det bildats fem nya domstolar. Till de nya domstolarna ska föras de mål som enligt tidigare

ordning handlagts i miljödomstol, huvuddelen av de mål enligt plan- och bygglagen som enligt tidigare ordning handlagts i förvaltningsrätt och hos regeringen samt huvuddelen av de mål som enligt tidigare ordning handlagts i fastighetsdomstol. De nya domstolarna benämns mark- och miljödomstolar. De mål som handäggs i mark- och miljödomstolarna ska överklagas till den nuvarande Miljööverdomstolen. Till följd av reformen byter den domstolen namn till Mark- och miljööverdomstolen.

De nya mark- och miljödomstolarna är belägna på de orter där de tidigare miljödomstolarna låg. Domkretsarna följer i stor utsträckning de tidigare miljödomstolarnas domkretsar men vilar på en administrativ indelningsgrund, dvs. med en indelning i län och kommun.

Regeringen har också utfärdat en ny lag om mark- och miljödomstolar, bl.a. med regler om forum och domstolarnas sammansättning. När det gäller handläggningen innebär beslutet att rättegångsbalkens regler som utgångspunkt ska gälla för de mål där mark- och miljödomstol utgör första instans, medan bestämmelserna i lagen (1996:242) om domstolsärenden som utgångspunkt ska gälla i de mål som har överklagats till en mark- och miljödomstol. Därutöver har regler beslutats om prejudikatbildningen för de mål som handläggs i mark- och miljödomstolarna.

Ändringarna trädde i kraft den 2 maj 2011 och reglerna finns i SFS 2010:921 och 923.

En ny avgasreningslag och en ny drivmedelslag

En nya avgasreningslag och en ny drivmedelslag ersätter den tidigare lagen (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen. Med anledning av det har regeringen också beslutat om en ny avgasreningsförordning och en ny drivmedelsförordning.

En nyhet i reglerna är att drivmedelsleverantörer ska rapportera om drivmedlens utsläpp av växthusgaser och vidta åtgärder för att minska sådana utsläpp. Transportstyrelsen kommer på samma sätt som tidigare att ha det huvudsakliga ansvaret för tillsynen över att regelverket om drivmedel följs, men Statens energimyndighet får ansvaret för frågor rörande utsläpp av växthusgaser från drivmedlen.

Ändringarna trädde i kraft den 1 maj 2011 och reglerna finns i SFS 2010:921 och 923 samt 2011:318–320, 322, 323, 325, 345, 346, 348 och 349.

© KENNETH BENGTTSSON/JOHNÉR

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten bildas och inleder sin verksamhet den 1 juli 2011. Ett stort antal lagar och förordningar ändras för att de verksamheter som rör havs- och vattenmiljön – och som Naturvårdsverket eller Fiskeriverket ansvarar för i dag – ska kunna föras över till Havs- och vattenmyndigheten samt för att de verksamheter som inte ska föras över till Havs- och vattenmyndigheten ska kunna inordnas i Jordbruksverkets verksamhetsområde, så att Fiskeriverket kan avvecklas.

Hamra nationalpark utvidgas

Hamra nationalpark utvidgas. Parkens areal ökas från 28 hektar till 1 383 hektar. Syftet med den utvidgade nationalparken är att i väsentligen orört skick bevara områdets naturmiljö och värna ostörda naturupplevelser inom ett avsnitt bergkullslätt med urskogsartad skog, blandmyrkomplex och andra våtmarkstyper samt ett vattendrag med opåverkad hydrologi. Utvidgningen framgår av ändringar i nationalparksförordningen (1987:938).

Näringsdepartementet

Presschef i Näringsdepartementet Håkan Lind (hos Maud Olofsson)
Tfn 08-405 40 11

Pressekreterare Erik Bratthall (hos Maud Olofsson)
Tfn 08-405 15 99

Pressekreterare Johanna Martin (hos Maud Olofsson)
Tfn 08-405 17 21

Pressekreterare Jonas Johansson (hos Anna-Karin Hatt)
Tfn 08-405 24 11

Pressekreterare Mychèle Östman (hos Catharina Elmsäter-Svärd)
Tfn 08-405 51 50

Målet med näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Från Näringsdepartementet kommer bland annat förslag för att underlätta för konsumenter att välja energieffektiva produkter. Inom infrastrukturområdet fortsätter arbetet med att koppla ihop olika trafikslag för att skapa bättre transportmöjligheter för både människor och gods. Därtill har Näringsdepartementet påbörjat arbetet med att utforma en ny digital agenda för Sverige.

Näringspolitik

Reglerna för vissa konkurrensbegränsande horisontella avtal anpassas till EU-rätten

Den 1 augusti 2011 beräknas ändringar i lagen (2008:582) om gruppundantag för konkurrensbegränsande specialiseringsavtal och lagen (2008:583) om gruppundantag för konkurrensbegränsande avtal om forskning och utveckling träda i kraft. Ändringarna innebär att reglerna anpassas till EU:s konkurrensregler. Genom anpassningen kommer samma materiella regler

att gälla för bedömningen av konkurrensbegränsande horisontella avtal, dvs. avtal och andra samarbeten mellan konkurrerande företag, oavsett om svensk konkurrensrätt eller EU:s konkurrensrätt är tillämplig i det enskilda fallet.

Se vidare prop. 2010/11:59.

Reglerna för diarieföring av patentansökningar ändras

Fr.o.m. den 1 juli 2011 diarieför Patent- och registreringsverket (PRV) uppgifter om de klasser till vilka en patentansökan hänförs, uppfinnarens namn och adress samt uppfinningens benämning först sedan ansökningshandlingarna i patentärendet blivit allmänt tillgängliga enligt patentlagen, t.ex. när patentet meddelas. Ändringen är en anpassning till de regler som gäller för patentansökningar hos Europeiska patentverket (EPO) och för ansökningar hos andra nordiska patentmyndigheter. Regler om diarieföring av patentansökningar hos PRV finns i 7 § patentkungörelsen (1967:838).

Ändrade regler om utländsk näringsverksamhet i Sverige

I lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. anges tydligt att näringsverksamhet som omfattas av bestämmelserna om fri rörlighet för varor och tjänster i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller motsvarande bestämmelser i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) inte omfattas av krav på etablering genom filial. Kravet på att det utländska företagets namn och nationalitet ska ingå i filialens firma tas bort. Kravet på att ha en s.k. särskild delgivningsmottagare utsedd och anmäld ändras till att gälla endast när filialens verkställande direktör är bosatt utanför EES. Ett förtydligande görs för att visa att kravet på skild bokföring gäller även när en verksamhet drivs utan föreståndare här i landet. Vissa justeringar görs för att lagen ska stå i bättre överensstämmelse med annan associationsrättslig lagstiftning. Vidare föreslås i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige att kravet på bosättning i Sverige för verkställande direktör tas bort.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Se vidare prop. 2010/11:87.

Bättre regler för elektroniska kommunikationer

Genomförandet av två EU-direktiv medför ändringar och tillägg i bl.a. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och förordningen (2003:396) om

elektronisk kommunikation i syfte att uppdatera och förtydliga bestämmelserna på området. Regelverket ändras med avseende på bl.a. rätt att använda radiosändare, samtrafik och andra former av tillträde (däribland funktionell separation), tjänster till slutanvändare och integritetsskydd. Vidare effektiviseras tillsynsprocessen, införs ett nytt förfarande för samråd för vissa beslut enligt lagen samt anges en tidsfrist för förnyade marknadsanalyser. Tillsynsmyndigheten ges också rätt att utöva tillsyn över alla skyldigheter som följer av den s.k. roamingförordningen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Se vidare prop. 2010/11:115.

Tredje inretnarknadspaketet för el och naturgas

I EU:s s.k. tredje inretnarknadspaket för el och naturgas finns nya krav som gäller energimarknaderna. För att uppfylla kraven införs två nya lagar: lagen om certifiering av stamnätsföretag för el och lagen om certifiering av vissa naturgasföretag. Det görs också ett antal ändringar i ellagen (1997:857) och naturgaslagen (2005:403). En el- eller naturgasleverantör som övertar leveranserna till en kund ska få göra detta 14 dagar efter en anmälan till nätföretaget. Vidare införs nya bestämmelser som syftar till att stärka konsumenternas ställning på el- och naturgasmarknaderna. Det införs strängare krav på avgränsning av transmissionsverksamhet, dvs. i huvudsak den överföring av el som sker på stamnätet och den överföring av gas som sker i högtrycksledningar. För att säkerställa att åtskillnadskraven är uppfyllda införs krav på certifiering av stamnätsföretag för el och transmissionsnätsoperatörer på naturgasmarknaden. El- och naturgasföretag som ingår i koncerner ska när de vänder sig till kunderna eller allmänheten vara skyldiga att tydligt ange vilken sorts verksamhet de bedriver – nätverksamhet eller produktion och handel. Det införs också nya bestämmelser om tidsfrister när det gäller tillsynsmyndighetens behandling av anmälningar mot nätföretag.

Huvuddelen av lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2011.

Se vidare prop. 2010/11:70.

Prioritering av samhällsviktiga elanvändare

Ellagen (1997:857) har ändrats för att el ska kunna styras till prioriterade samhällsviktiga elanvändare i de ytterst sällsynta situationer som kräver avbrott eller begränsningar av elkonsumtionen för att balansen i elsystemet ska kunna upprätthållas. För att elen ska kunna styras så att samhällsviktiga

funktioner upprätthålls krävs att underlag tas fram. Detta ska ske inom ramen för en planeringsprocess på central, regional och lokal nivå. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, har fått bemyndigande att meddela föreskrifter om hur överföring av el till elanvändare får begränsas eller avbrytas.

Ändringen i ellagen träder i kraft den 1 juli 2011. Föreskrifter på förordningsnivå om fränkoppling och planeringsprocess föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Se vidare prop. 2010/11:56.

En ny energimärkningslag

En ny lag om märkning av energirelaterade produkter träder i kraft den 20 juli 2011. Lagens syfte är att göra det möjligt för konsumenter att vid köp av olika energirelaterade produkter välja de mest effektiva produkterna, främst vad avser energieffektivitet men även när det gäller användning av andra väsentliga resurser. Enligt lagen ska därför sådana produkter, när de bjuds ut i butiker, vara försedda med en etikett som anger produktens förbrukning av energi och andra väsentliga resurser som exempelvis vatten och kemikalier. Produkten ska dessutom åtföljas av ett informationsblad med dessa uppgifter. Vid vissa typer av marknadsföring, t.ex. i postorderkataloger och via Internet måste dessa uppgifter också finnas med. De produkter som främst omfattas av bestämmelserna är olika hushållsprodukter, såsom disk- och tvättmaskiner, TV-apparater, datorer, etc.

Se vidare prop. 2010/11:106.

Transportpolitik

Lokförarkörkort införs

Den 1 juli träder lagen om behörighet för lokförare i kraft. Lokförarna ska uppfylla allmänna krav på bl.a. fysisk och psykisk lämplighet och ha yrkeskvalifikationer som uppnås genom viss utbildning. Förarna ska också ha en specifik utbildning om de tåg som de kör och det spårssystem som tågen kör på. Om de allmänna kraven är uppfyllda kan föraren få ett förarbevis som är giltigt i hela EU. De specifika kraven ska examineras av varje enskilt järnvägsföretag och föraren får ett kompletterande intyg om kraven är uppfyllda. För att få köra tåg krävs att föraren har giltigt förarbevis samt giltigt kompletterande intyg. Förare som redan i dag kör tåg kan dock fortsätta att göra

det fram till och med år 2018. Lagen genomför EU-direktivet 2007/59/EG om behörighetsprövning av lokförare som framför lok och tåg på järnvägs-systemet i gemenskapen.

Se vidare prop. 2010/11:122 Behörighet för lokförare.

Miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster

En ny lag med tillhörande förordning beräknas träda i kraft den 1 juli 2011 (propositionen planeras bli behandlad av riksdagen den 16 juni 2011). De nya författningarna genomför EU-direktivet 2009/33/EG om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon. Innebörden av författningarna är att vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster ska man ta hänsyn till ett fordons energianvändning samt utsläpp av koldioxid och vissa luftföroreningar.

Se vidare prop. 2010/11:188 Miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster.

© ULF HUETT NILSSON /JOHNÉR

Socialdepartementet

Pressekreterare Marie Skogward, (hos Göran Hägglund)
Tfn 08-405 32 66

Pressekreterare David Winks (hos Göran Hägglund)
Tfn 08-405 19 38

Pressekreterare Marcus Jonsson (hos Maria Larsson)
Tfn 08-405 50 65

Pressekreterare Petra Kjellarson (hos Stefan Attefall)
Tfn 08-405 39 06

Pressekreterare Johan Stuart (hos Ulf Kristersson)
Tfn 08-405 18 31

Socialdepartementets ansvarsområden innefattar bland annat vård och omsorg, socialförsäkring, boende och byggande samt effektiv statsförvaltning. Regeringen har genomfört flera reformer för höjd kvalitet, mer valfrihet och ökad tillgänglighet inom vården och omsorgen. Departementets arbete är också inriktat på att verka för ett samhälle fritt från narkotika och dopning, för ökad kvalitet inom socialtjänsten och för att öka möjligheten till självbestämmande för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Inom bostadsområdet genomförs insatser för att stimulera fler bostäder genom att effektivisera plan- och byggprocessen. Inom området socialförsäkring fortsätter arbetet att effektivisera Försäkringskassans respektive Pensionsmyndighetens ärendehandläggning.

Ny lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser, m.m.

Den 1 april 2011 trädde lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser i kraft. Lagen gör det möjligt för polis och tulltjänstemän att omhänderta och förstöra vissa substanser som kan antas komma

att användas i missbrukssyfte innan regeringen har beslutat om att förklara substansen som narkotika eller hälsofarlig vara eller innan ett sådan beslut har trätt i kraft. Samtidigt trädde en ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika i kraft som gör det möjligt att hantera narkotika för industriella ändamål. Syftet med detta är att göra det möjligt att narkotikaklassa GBL och 1,4 butandiol som i dag är förklarade som hälsofarliga varor. Straffskalan för grovt dopningsbrott enligt lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel skärptes till fängelse i högst sex år. Dopningslagen tillämpningsområde ändrades också så att regleringen nu gäller kemiska substanser som ökar produktion eller frigörelse av testosteron och dess derivat eller av tillväxthormon (prop. 2010/11:4, SFS 2011:111, 2011:112, och 2011:114).

Nya regler om ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun enligt socialtjänstlagen och LSS

Den 1 maj 2011 trädde nya bestämmelser i kraft angående ansvarsfördelningen mellan kommuner enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Grundprincipen om vistelsekommunens yttersta ansvar för stöd och hjälp till en enskild kvarstår, men om det står klart att en annan kommun enligt en särskild bestämmelse har ansvar för stöd och hjälp åt den enskilde ska vistelsekommunen endast ansvara i akuta situationer. Det gäller i huvudsak när en annan kommun är bosättningskommun, när den enskilde är placerad i visst boende i vistelsekommunen genom beslut av en annan kommun och när den enskilde vistas i kriminalvårdsanstalt eller på sjukhus. Regeln innebär t.ex. att en kommun som placerar en hemlös på ett boende i en annan kommun som huvudregel behåller ansvaret för den personens behov av stöd och hjälp. Vidare har det införts bestämmelser om ett sammanhållet ansvar för en persons behov av insatser enligt socialtjänstlagen och LSS.

Samtidigt infördes en bestämmelse om att en vistelsekommun i vissa fall är skyldig att bistå en bosättningskommun med utredning och verkställighet av insatser enligt socialtjänstlagen och LSS. Det gäller när äldre personer, personer med funktionsnedsättning eller allvarligt sjuka har behov av insatser för att kunna vistas en kortare i tid i en annan kommun, t.ex. under semester. Bosättningskommunen ska i de fallen ersätta vistelsekommunen för sådan verkställighet.

Vidare gäller sedan den 1 maj 2011 att en person som på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun har rätt att i förväg ansöka om insatser i den andra kommunen. I LSS har möjligheten att ansöka om förhandsbesked utvidgats till att omfatta även personer som är bosatta i kommunen till följd av en annan kommuns beslut. Lagändringarna trädde i kraft den 1 maj 2011, SFS 2011:328.

Arbetsmiljöinsatser enligt förordningen om assistansersättning

I förordningen (1993:1091) om assistansersättning har i bestämmelsen om kostnader för personliga assistenter förtydligats att arbetsmiljöinsatser enligt förordningen inte omfattar hjälpmedel som den försäkrade behöver för att själv eller med hjälp av någon annan kunna tillgodose sina behov. Förordningsändringen trädde i kraft den 15 april 2011, SFS 2011:182.

En enklare plan- och bygglagstiftning

Den 2 maj 2011 trädde den nya plan- och bygglagen (PBL) i kraft. PBL ersätter den gamla plan- och bygglagen (1987:10) samt lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. (BVL). PBL är resultatet av ett stort antal utredningsförslag och innebär att plan- och bygglovsprocesserna förenklas samtidigt som kontrollen av byggandet skärps. Den nya lagstiftningen medför bland annat att alla som söker bygglov ska kunna få besked inom tio veckor, och att processen att ta fram en ny detaljplan förenklas och förkortas. Genom den nya lagen införs ett nytt enhetligt sanktionssystem över hela landet. Det införs också en ny instansordning för överklaganden av flertalet plan- och byggärenden (prop. 2009/10:170, 2009/10:184, 2009/10:215, SFS 2010:900).

Den 2 maj 2011 trädde även den nya plan- och byggförordningen (PBF) i kraft. PBF ersätter fyra tidigare förordningar: plan- och byggförordningen (1987:383), förordningen (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m., förordningen (1991:1273 om funktionskontroll av ventilationssystem och förordningen (1999:371) om kontroll av hissar och vissa andra motordrivna anordningar i byggnadsverk. En viktig nyhet i den nya förordningen är att kommunernas och de statliga myndigheternas roller och ansvar på tillsynsområdet förtydligas. Tillsammans med den nya lagstiftningen leder förordningen till att den administrativa bördan för företagen minskar, plan- och byggprocessen effektiviseras och att förutsägbarheten för enskilda och företag ökar (SFS 2011:338).

Ändringar i förordningen om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

Den 1 juli 2011 införs två nya bestämmelser i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration.

Bestämmelserna syftar till att effektivisera Försäkringskassans respektive Pensionsmyndighetens ärendehandläggning. Med stöd av de nya bestämmelserna kommer myndigheterna i större utsträckning än tidigare kunna hämta in vissa kompletterande uppgifter elektroniskt (SFS 2011:480).

Utökad och förstärkt lex Sarah-bestämmelse

Den 1 juli 2011 träder en ändring av den så kallade lex Sarah-bestämmelsen i socialtjänstlagen i kraft. Därefter har var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller vid Statens institutionsstyrelse (SiS) skyldighet att medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. I lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade förs en motsvarande bestämmelse in. Var och en som fullgör uppgifter inom dessa verksamheter ska vara skyldig att rapportera om missförhållanden, eller påtagliga risker för missförhållanden, till berörd nämnd, till SiS ledning eller, i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, till den som bedriver verksamheten. Rapporteringsskyldigheten uppkommer redan om någon kan komma i fråga för en insats, alltså inte enbart om han eller hon redan beviljats en insats. Skyldigheten gäller dock inte för frivilligarbetare. Den som bedriver yrkesmässig enskild verksamhet ska informera berörd nämnd om rapporten. Den som ska motta rapporter ska också informera den som fullgör uppgifter i berörd verksamhet om de skyldigheter som åvilar honom eller henne, både avseende rapportering och att medverka till god kvalitet. Den som bedriver en yrkesmässig enskild verksamhet ska utan dröjsmål avhjälpa eller undanröja ett missförhållande, eller en påtaglig risk för missförhållande. Ett allvarligt missförhållande, eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande, ska också snarast anmälas till Socialstyrelsen. Anmälningsskyldigheten gäller oberoende av om missförhållandet avhjälpes eller risken undanröjts. Den som bedriver yrkesmässig enskild verksamhet ska också utreda och dokumentera rapporter om missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden (prop. 2009/10:131, SFS 2010:429 och 430).

Utbildningsdepartementet

Presschef Anders Andrén (hos Jan Björklund)
Tfn 08-405 28 15

Pressekreterare Eva-Marie Byberg (hos Jan Björklund)
Tfn 08-405 25 03

Pressekreterare Elin Boberg (hos Jan Björklund)
Tfn 08-405 31 02

Pressekreterare Yoav Bartal (hos Nyamko Sabuni)
Tfn 08-405 12 90

Regeringen arbetar för att reformera utbildningsväsendet. Syftet är att höja kvaliteten på utbildningen och utbildningens resultat. Bland annat införs en ny lärar- och förskollärarytutbildning, fortbildning för rektorer, legitimation för lärare och förskollärare samt betyg från årskurs 6 i grundskolan. Den nya skollag som beslutades förra sommaren ska börja tillämpas från och med den 1 juli 2011. Den nya skollagen kompletteras nu av förordningar.

En ny lärar- och förskollärarytutbildning

Dagens lärarexamen ersätts av fyra nya yrkesexamina. Dessa är förskollärarytutbildningen, grundlärarexamen, ämneslärarexamen och yrkeslärarexamen. Grundlärarexamen ges med tre inriktningar, dels mot arbete i fritidshem, dels mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3, dels mot arbete i grundskolans årskurs 4–6. Ämneslärarexamen ges med två inriktningar dels mot arbete i grundskolans årskurs 7–9, dels mot arbete i gymnasieskolan.

Förändringen görs genom ändringar i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100). Ändringarna innebär också att speciallärarexamen utökas med specialiseringar mot dövhet eller hörselskada, synskada, grav språkstörning och utvecklingsstörning.

Ändringarna görs till följd av förslag och bedömningar i propositionen Bäst i klassen – en ny lärarutbildning (prop. 2009/10:89, bet. 2009/10:UbU16,

rskr. 2009/10:248). Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2011 (SFS 2010:541, 2010:542 och 2011:186).

Med stöd av övergångsbestämmelser har den som före den 1 juli 2011 har påbörjat en utbildning till lärarexamen eller speciallärarexamen enligt de äldre bestämmelserna och den som dessförinnan har antagits till en sådan utbildning men fått anstånd till tid därefter med att påbörja utbildningen, rätt att slutföra sin utbildning för att få en sådan examen. Detta gäller dock längst till och med utgången av juni 2018.

Legitimation för lärare och förskollärare och utnämning av lektorer

Det ska som huvudregel krävas legitimation som lärare respektive förskollärare för att få anställas i skolväsendet utan tidsbegränsning och för att få

undervisa. Det ska som huvudregel också endast vara legitimerade lärare som självständigt får sätta betyg. Vidare är det bara legitimerade lärare som kan utnämnas till lektor. Om en lärare eller förskollärare vidareutbildar sig, kan en legitimation kompletteras med ytterligare behörighet. En förskollärare som vidareutbildar sig till lärare, kan få en lärarlegitimation utöver sin tidigare förskollärarlegitimation. Motsvarande gäller om en lärare väljer att bli förskollärare. Ansökan om legitimation, komplettering av en legitimation och utnämning till lektor görs hos Statens skolverk.

Förutsättningarna för att få legitimation är att läraren eller förskolläraren har en behörighetsgivande examen, att han eller hon med tillfredsställande resultat har genomfört en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande på heltid inom undervisning som i huvudsak svarar mot examen och att han eller hon i övrigt är lämplig att bedriva undervisning. Vilken utbildning som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning regleras i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor.

Utländsk lärar- eller förskollärarytbildning kan ligga till grund för en legitimation. Möjligheten att ansöka om behörighetsbevis hos Högskoleverket upphör därför.

En legitimerad lärare eller förskollärare kan under vissa förutsättningar dels meddelas varning, dels förlora sin legitimation (återkallelse). Frågor om varning, återkallelse av legitimation och en ny legitimation efter tidigare återkallelse prövas av Lärarnas ansvarsnämnd. Frågor om en lärares och förskollärares fortsatta rätt att inneha legitimation och om varning kan anmälas till nämnden av Statens skolinspektion. En domstol ska i vissa fall underrätta Statens skolinspektion om en dom genom vilken en legitimerad lärare eller förskollärare har dömts.

Skolverket ska föra ett register över legitimerade och tidigare legitimerade lärare och förskollärare.

Samtidigt införs övergångsbestämmelser när det gäller kraven för att få legitimation för lärare och förskollärare som före den 1 juli 2011 har avlagt behörighetsgivande examen eller har fått ett behörighetsbevis av Högskoleverket och som har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare eller förskollärare. Det införs också en övergångsbestämmelse om behörighet att besluta om betyg för lärare som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före nämnda datum.

Ändringarna görs till följd av förslag och bedömningar i propositionen Legitimation för lärare och förskollärare (prop. 2010/11:20, bet. 2010/11:UbU5, rskr. 2010/11:171). Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2011 (när det gäller skollagen SFS 2011:189, lagen om införande av skollagen SFS 2011:190, förordning om lärar- och förskolläraryregister SFS 2011:268, förordning om underrättelse till Statens skolinspektion om domar i vissa brottmål SFS 2011:278 och förordning om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor SFS 2011:326).

Bestämmelserna om kravet på att inneha legitimation för att få anställas utan tidsbegränsning och få undervisa ska dock tillämpas först från och med den 1 juli 2012. Detsamma gäller bestämmelsen om att det ska krävas legitimation för att självständigt få besluta om betyg.

Höjt studiemedel

Från och med den 1 juli 2011 höjs totalbeloppet i studiemedlet med 498 kronor per studiemånad för heltidsstuderande. Reformen innebär att studiemedlet uppgår till cirka 9 400 kronor per studiemånad. (Prop. 2010/11:1 utgiftsområde 15, SFS 2010:2018.)

Betyg från årskurs 6 i grundskolan

Reformen innebär att betyg ska sättas vid varje terminsslut i alla ämnen utom språkval från och med höstterminen i årskurs 6 i grundskolan, grundsärskolan (när betyg sätts i den skolformen) och sameskolan samt från och med höstterminen i årskurs 7 i specialskolan. I ämnet språkval ska betyg sättas från och med höstterminen i årskurs 7 i grundskolan och från och med höstterminen i årskurs 8 i specialskolan. Vidare ska rektorn få bestämma att det ska sättas ett sammanfattande betyg för samhällsorienterande (SO) respektive naturorienterande (NO) ämnen i årskurs 6 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan. Lagändringarna, som görs i skollagen (2010:800), träder i kraft den 1 juli 2011 och ska tillämpas första gången på utbildning från och med höstterminen 2012. (prop. 2009/10:219, SFS 2010:2022).

Fortbildning för rektorer

Vid sidan av den nuvarande befattningsutbildningen för rektorer införs en ny fortbildning för rektorer. Liksom befattningsutbildningen anordnas fortbildningen av ett universitet eller en högskola på uppdrag av Statens skolverk. Syftet med fortbildningen är att rektorer ska utveckla sitt pedagogiska ledarskap. För att få delta i fortbildningen krävs att rektorn har fullgjort befattningsutbildningen eller en äldre statlig rektorsutbildning eller fått en skriftlig redovisning som visar att han eller hon förvärvat kunskaper som kan jämföras med befattningsutbildningen som helhet. Dessutom krävs att rektorn därefter har arbetat som rektor minst ett år på heltid eller motsvarande.

Detta regleras i förordningen (2011:183) om befattningsutbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem samt fortbildning för rektorer. Förordningen trädde i kraft den 1 april 2011.

Samtidigt upphävdes förordningen (2008:643) om befattningsutbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem.

Nya förordningar med anledning av den nya skollagen

Den 1 juli 2011 träder ett stort antal förordningar med följdändringar till den nya skollagen (2010:800) i kraft. Dessa förordningar har anpassats både materiellt och vad gäller begrepp och hänvisningar till den nya skollagen. Redan tidigare har en ny gymnasieförordning (2010:2039) och en ny skolförordning (2011:185) som avser utbildning efter den 1 juli 2011 trätt i kraft. I sist nämnda har också anpassningar till den nya skollagen skett, bl.a. på så sätt att bestämmelser om fristående skolor har inarbetats.

Utrikesdepartementet

Pressekreterare Anna Charlotta Johansson (hos Carl Bildt)
Tfn 08-405 54 73

Pressekreterare Monica Ohlsson (hos Ewa Björling)
Tfn 08-405 3711

Pressekreterare Evin Khaffaf (hos Gunilla Carlsson)
Tfn 08-405 59 39

Utrikesdepartementet (UD) ansvarar tillsammans med utlandsmyndigheterna för Sveriges förbindelser med andra länder. På UD formuleras de handlingsalternativ som ligger till grund för regeringens ställningstaganden i utrikespolitiska frågor. UD hanterar också frågor som rör EU:s inre marknad och svensk krigsmaterielexport. Ofta handlar lagstiftningsarbetet på UD om anpassningar till EU-förordningar och EU-direktiv, vilket gäller de nya lagarna under första halvåret 2011.

Nya regler om ackreditering och teknisk kontroll

Den 1 augusti träder en ny lag (prop. 2010/11:80) och förordning om ackreditering och teknisk kontroll i kraft. Författningarna, som ersätter tidigare författningar om teknisk kontroll, syftar till att anpassa svensk rätt till en del av en EU-förordning om ackreditering och marknads kontroll. Den nya lagen och förordningen innehåller bestämmelser om ackreditering, CE-märkning, det nationella ackrediteringsorganet, s.k. utsedda och anmälda organ samt riksmätplatser och laboratorier för mätning. En nyhet är att ackreditering som huvudregel ska ligga till grund för utnämning av organ som ska anmälas till Europeiska kommissionen och de andra medlemsstaterna enligt s.k. harmoniserad unionslagstiftning. En annan nyhet är att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), som i Sverige är det nationella ackrediteringsorganet, ska få ta ut sanktionsavgifter av den som oriktigt har uppgett sig vara ackrediterad eller anmäld för uppgifter i samband med bedömning av överensstämmelse.

Ändringar i krigsmateriellagstiftningen

Den 30 juni 2012 träder ändringar i lagen (1992:1300) om krigsmateriel i kraft. Ändringarna innebär att kontrollen utökas på så sätt att även tekniskt stöd avseende krigsmateriel, tekniskt bistånd, omfattas av tillståndskrav, bl.a. om det ska lämnas utanför Sverige. Det införs också tre olika typer av tillstånd – generellt, globalt och individuellt – vid utförelse av krigsmateriel ur Sverige eller lämnande av tekniskt bistånd utanför Sverige. Ett generellt tillstånd får inte användas vid utförelse av krigsmateriel eller lämnande av tekniskt bistånd till ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

En mottagare av krigsmateriel eller tekniskt bistånd här i Sverige ska få certifieras. En certifiering ger en mottagare rätt att under vissa förutsättningar ta emot krigsmateriel eller tekniskt bistånd som överförs till Sverige från ett EES-land.

© PER ERIKSSON/JOHNÉR

